

3. Дюверже М. Политические партии / Пер. с франц. – М.: Академический Проект, 2000.
4. Журавлева В.Ю. Политические партии США в институтах власти и в обществе // США-Канада. – 2005. – № 4.
5. Зубок В.М., Абрамов Ю. К. Партии и исполнительная власть в США. – М.: Наука, 1990.
6. Манькин А.С. История двухпартийной системы США. – М., 1981.
7. Сартори Д. Вертикальная демократия // Полис. – 1993. – № 2.
8. Согрин В. В. Двухпартийная система США: преемственность и обновление // Политические исследования. – 2003. – № 3.
9. Key V.O. Politics, parties, and pressure groups. – N. Y., 1960.
10. Rose G.L. Controversial Issues in Presidential Selection. – Albany N.Y., 1994.
11. Our Organization – <http://www democrats.org/a/party/ourorganization.html>
12. The First Republican – <http://www.gop.com/About/AboutRead.aspx?AboutType=3&Section=10>.
13. Toward a More Responsible Two-Party System: A Report of the Committee on Political Parties (1950). – http://www.apsanet.org/~pop/APSA1950_Summary.pdf

Наталія Олійник

НОВІ ЗАСОБИ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЖІНОЧОГО РУХУ (УКРАЇНСЬКІ ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ В ІНТЕРНЕТІ)

© Олійник Н., 2006

Розглядаються проблеми освоєння новітніх засобів масової інформації жіночими організаціями України. Висвітлено значення Інтернету для становлення демократії та громадянського суспільства. Проаналізовано два аспекти присутності жіночих організацій в Інтернеті: пасивний, або об'єктний та активний, або суб'єктний. Охарактеризовано окремі веб-сайти українських жіночих організацій та партій.

This article is dedicated to the problems concerning how the women organizations of Ukraine master the new means of mass media. The significance of Internet for the democratic society formation is presented. Two aspects of existing of women organizations in Internet are analysed, these are passive, objective and active, subjective. Particular web sites of the ukrainian women organizations and parties are characterized.

Актуальність теми. Значення засобів масової інформації для розвитку жіночого руху як елемента громадянського суспільства важко переоцінити. Адже вони не лише інформують, повідомляють новини, а й пропагують певні ідеї, погляди, політичні програми і тим самим формують громадську думку щодо становища та позиції жінок у суспільстві, зацікавлюють та залучають до жіночого руху нових учасників.

Ще Алексіс де Токвіль в середині XIX ст. називав газети (на той час єдиний засіб масової інформації) “опорою цивілізації”. Він писав: “Коли люди вже не пов'язані між собою тривкою і постійною взаємозалежністю, не можна досягти того, щоби багато хто з них діяв спільно та узгоджено, якщо не переконати кожного з них, що це добровільне об'єднання всіх сил є необхідним і відповідає інтересам усіх учасників такого об'єднання. Єдиний звичний і доступний спосіб цього досягти – це вдатися до послуг газети; лише газета може за єдину мить запропонувати тисячам людських умів одну і ту саму думку” [1].

Аналіз джерел і публікацій, що стосуються цієї проблематики. Сьогодні спектр засобів масової інформації значно розширився і пожвавішали дискусії з приводу нових форм засобів масової інформації. Особливо гострою темою є Інтернет – глобальна комп'ютерна інформаційна мережа, яка надає безмежні можливості поширення та доступу до різноманітної інформації, не залишаючи дому і в зручний час.

Канадські дослідники Кетлін Крос та Роберт Гакет в дискусіях щодо Інтернету виділяють два досить суперечливі підходи – *оптимістичний* та *техноскептичний*.

На їхню думку, *оптимісти* вірять, що комп'ютерні ЗМІ сприяють вивільненню творчого потенціалу, ліквідації суспільної ієрархії, ефективній підтримці демократії, цілеспрямованому зростанню впливу людей, які раніше були лише пасивними споживачами інформації.

Натомість *техноскептики* вважають, що в Інтернеті, незважаючи на надані ним значні можливості, є низка умов, які обмежують використання його як демократичного засобу комунікації. Це – насамперед нерівномірний розподіл комп'ютерних знань, інфраструктури та матеріальних ресурсів. Отже, вважають дослідники, Інтернет може сприяти подальшому зростанню нерівності у сфері комунікацій та політичної влади і до того ж – у глобальних масштабах [2].

До прихильників техноскептицизму у громадській сфері можна віднести і професора Гарвардського університету Роберта Патнема, який вважає, що "...глибинні технологічні тенденції радикально "оприватнюють" або "індивідуалізують" наше використання вільного часу і в такий спосіб руйнують багато можливостей для формування соціального капіталу", що вони "безумовно розмили матеріальну і навіть фізичну основу для громадської активності" [3].

Інший західний дослідник – Джон Кін, професор Вестмінстерського університету (Лондон) вважає, що "...Інтернет стимулює розвиток макropублічних сфер. Адже існує категорія постійно присутніх у мережі користувачів, які використовують її не як мандрівці, а як громадяни, розгортаючи дискусії з іншими членами цієї розпорошеної "уявленої спільноти" про проблеми влади та принципи" [4].

Дійсно, Інтернет приховує загрозу роздріблення громадськості на мікрооб'єднання, що спілкуються лише в он-лайнному режимі. Але кожен етап у розвитку суспільства ставить нові умови та створює нові можливості, і тому було б нерозважливо відкидати їх. Для демократичної системи і громадянського суспільства немає нічого важливішого, ніж свобода поширення інформації та демократичних цінностей, а це неможливо без недержавних ЗМІ. Інтернет через свою інтерактивність та практичну неможливість цензури здатен здійснити докорінний переворот у сфері політичних та громадських комунікацій, здатен істотно допомогти недержавним організаціям, зокрема і жіночим, у залученні та активізації громадськості, у поширенні нових ідей та альтернативної інформації, у нівелюванні старих стереотипів.

Об'єкт дослідження. Жіночі громадські організації є важливим чинником формування в Україні дієвого громадянського суспільства, утвердження загальнолюдських цінностей та гендерного паритету. Зараз в Україні існує значна кількість різноманітних жіночих об'єднань (1222 – за даними Центру інновацій та розвитку станом на 01.01.2001 р.) [5]. Динаміка росту їх кількості є досить потужною (діаграма 1), тому доцільно докладніше зупинитися на класифікації жіночих об'єднань сучасної України.

У сучасній західній літературі загальноприйнятим є ідеологічний критерій поділу організацій та напрямків жіночого руху, відповідно до якого розрізняють ліберальні, марксистські, соціалістичні та радикальні жіночі (феміністичні) об'єднання [6].

Відома дослідниця жіночого руху України М. Богачевська-Хомяк вважає, "...що жодне з визначень фемінізму – від найліберальнішого до найрадикальнішого – не можна прикласти до українського жіночого руху", тому що українські жіночі організації одними з перших застосували "прагматичний фемінізм" [7]. Це означає, що вони не стільки борються за свої власні права, скільки за вирішення тих чи інших суспільних проблем.

У 90-х роках ХХ століття сформувався ще один напрямок фемінізму – кібер-фемінізм, теоретиками якого були Донна Гаравей, Седі Плент, Анна Бальзамо, Елізабет Гросс. Кібер-фемінізм – це міжнародний громадський рух за свободу і жіночу рівноправність, яка великою мірою залежить від активної участі жінок в глобальній мережі Інтернету, електронних засобах комунікації, розробці специфічно жіночих можливостей репрезентації у віртуальних світах [8].

Л. Смоляр умовно виділяє за цільовими установками, формами діяльності та впливом на розвиток жіночого руху і українське суспільство загалом чотири групи жіночих організацій:

- *традиційні*, які відродилися на ґрунті тих жіночих організацій, які діяли в різні періоди і на різних теренах України (наприклад: "Союз українок", "Спілка жінок України");
 - *соціально-орієнтовані*, що ставлять перед собою завдання сприяти розв'язанню тих гострих соціальних проблем, які властиві сучасному українському суспільству (наприклад, неурядова екологічна організація "Мама-86", Спілка жінок-трудівниць "За майбутнє дітей України");
 - *організації ділових жінок* – об'єднання економічного характеру на ґрунті ділових стосунків (наприклад, "Асоціація жінок в агробізнесі", "Зонта Клуб Львів-Замок");
 - *організації феміністичної орієнтації*, які свою діяльність спрямовують на трансформацію гендерних ролей та гендерних відносин у суспільстві (наприклад, Київська міська організація "Жінки в засобах масової інформації", центри гендерних досліджень") [9].
- Цю класифікацію жіночих об'єднань України можна розширити, застосовуючи такі критерії, як:

- напрямки діяльності (в жіночих організаціях вони досить різнопланові: від благодійної до наукової діяльності у різних галузях);
- форми діяльності (які теж досить різноманітні – від надання інформаційних послуг до організації дозвілля);
- категорії населення, на які спрямована діяльність жіночих об'єднань; адже, як уже зазначалося, їх турбують проблеми не лише жінок, а й призовників, інвалідів, неповнолітніх тощо).

Діаграма 1

Різні види жіночих організацій неоднаковою мірою забезпечені матеріальними (у тому числі, й комунікаційними ресурсами), по-різному ставляться до можливостей, що їм надають нові засоби масової інформації.

Новизна. Тема використання мережі Інтернет українськими жіночими організаціями фактично не піднімалася в спеціальній літературі. Тому вона є досить актуальною і корисною для подальшого опрацювання жіночої проблематики. У цій роботі зроблено спробу розглянути та проаналізувати особливості веб-сайтів жіночих громадських організацій в Уанет. В дослідженні використовується агрегативний метод (метод збору розрізнених фактів із джерел різних типів і видів), який забезпечує цілісну картину присутності українських жіночих організацій в глобальній мережі Інтернету. Компаративний (порівняльний) метод дає змогу зіставити та порівняти веб-ресурси різних жіночих об'єднань в Уанет. Для підбиття підсумків використано системний та аналітичний методи.

Виклад основного матеріалу. Присутність українських жіночих організацій в Інтернет є двох основних видів:

- пасивна, або об'єктна;
- активна, або суб'єктна.

Пасивна присутність є більш поширеною і виявляється у наявності різного роду інформації про жіночі організації та їх діяльність на порталах і сайтах, що здебільшого стосуються політики чи повідомлення новин.

Прикладом такої пасивної присутності може бути портал "Політична Україна" – інформаційний проект Комітету виборців України, який містить довідкову, аналітичну частини та розділ новин (<http://www.polit.com.ua>). В його довідковій частині можна знайти певну кількість інформації про різноманітні українські громадські організації (усього 766) і серед них про всеукраїнські та регіональні жіночі організації (усього 56). Ця інформація сруктурована за такими позиціями: мета і завдання організації, її адреса і контактні телефони, деякі жіночі організації подають перелік керівників і контактних осіб, ще менша кількість організацій – електронні адреси та адреси в Інтернет. Чи не єдиний Союз українок Львівщини надав дещо ширшу інформацію, доповнивши її переліком та телефонами своїх осередків у Львові, у містах і районах Львівської області.

Звичайно, будь-яка інформація про жіночі організації в Інтернеті, навіть пасивного характеру, має важливе значення для формування громадської думки щодо значущості та місця жінок і їх об'єднань у сучасній українській політиці. Однак такий характер інформації породжує і певні її вади:

- по-перше, вона не завжди має таке забарвлення, якого б хотіли їй надати самі жіночі організації;
- по-друге, вона, як правило, є обмеженою, уривчастою, тобто стосується лише окремих подій, у яких брали участь жіночі об'єднання, або ж торкається певного виду їх діяльності (наприклад, на львівському сайті новин розміщена інформація про діяльність Львівського центру “Жінка для жінки” обсягом менш ніж півтори сторінки (<http://www.lviv.net>));
- по-третє, часто ця інформація є дещо застарілою. Так, на порталі “Політична Україна” відомості про більшість жіночих організацій останній раз оновлювалися ще у 2000 році (наприклад, про Жіночий консультативний центр Закарпаття – 23.04.2000 р.).

Активна ж присутність жіночих організацій в Інтернеті виявляється у створенні ними власних веб-сторінок. Після певної роботи були знайдені на порталі “Meta” (<http://www.meta.com.ua>) декілька сайтів сучасних українських жіночих організацій. Але їх є не так багато, як того хотілося б і як було б потрібно для їх успішної комунікації між собою та для створення думки про себе і свою діяльність у ширшого загалу.

Насамперед варто відзначити один з найкращих і найбільш об'ємних сайтів (усього 67 документів) – сайт Всеукраїнського Жіночого Народно-Демократичного Об'єднання “Дія” (ВЖНДО), адреса якого – <http://www.dia.org.ua>. Дизайн сайту відповідає основним загальноновизнаним стандартам, навігація по ньому є досить зручною, а графіка – чудовою.

Сайт об'єднує такі розділи:

- “Інформація про нас”, де подана історія створення, структура організації, біографії керівників (тобто “Дія” постає перед нами не безликою абстракцією, а об'єднанням цілком реальних, цікавих та дієвих жінок), тут також висвітлюється робота “Дії” в регіонах та її контакти з іншими організаціями;
- ““Дія” в дії”, де описуються акції, проекти, здійснювані об'єднанням, розмішені публікації членів “Дії”;
- “Користувачам”, де надаються корисні поради з практичної психології, юридичних та інших питань (поки що спеціалісти не мають змоги відповідати на наболілі питання в режимі “on line”, бо веб-адреса ще не має чату, але обіцяють відповісти на всі поставлені запитання протягом одного–трьох днів);
- “Зворотний зв'язок”, де знаходиться гостьова книга, форум і рубрика “Приєднуйтесь”.

Усі матеріали на сайті викладені коротко і чітко, але не сухо, саме для того, щоб задовольнити цікавість конкретного користувача, отже, загалом сайт ВЖНДО “Дія” справляє позитивне враження.

Також заслуговує на увагу сайт, чи швидше портал “Женские страницы Украины” – проект, створений для “залучення” жіночих організацій в Інтернет, чому сприяють такі розділи: “Как разместить страницу” і “Для тех, кто создаёт свой сайт” (<http://www.fem.org.ua>). У розділі “Список организаций” містяться веб-сторінки таких організацій:

1. Жіноча Ділова Ініціатива (<http://www.wbi.in.net.ua>).
2. Харківська міська громадська організація “Світ жінок” (<http://mirwomen.fem.org.ua>).
3. Winrock International – Жіночий консорціум ННД – США (м. Київ) (<http://www.winrock.org.ua>).
4. МАМА-86 – жіноча екологічна неурядова організація (м. Київ) (<http://www.mama-86.kiev.ua>).
5. Харківський Центр Гендерних Досліджень (<http://www.gender.univer.kharkov.ua>).
6. Обласна жіноча інформаційна служба (м. Кіровоград) (<http://women.library.kr.ua>).
7. Проект “Сприяння гендерній рівності” (м. Київ) (<http://www.gender.ntu-kpi.kiev.ua>).
8. Харківська міська громадська організація “АССА” (<http://www.assa.vl.net.ua>), хоча не зовсім зрозуміло, чому ця організація зарахована до жіночих.
9. Всеукраїнське Жіноче Народно-Демократичне Об'єднання “Дія” (згадуване вище).
10. Горлівська громадська організація “Бізнес-Леді” (<http://www.lady-uspeh.narod.ru>), сторінка якої є наразі недоступною через нерозв'язані питання про подальше фінансування цього проекту.
11. Громадська організація Асоціація “Відродження Грицива” (с. Грицив) (<http://www.infocom.km.ua>), хоча цю організацію теж важко віднести до суто жіночих.
12. League of Professional Women (Kiev) (<http://www.lpw.kiev.ua>).
13. Центр підтримки жінок (м. Донецьк) (<http://wsc.euromb.com>).

14. Жіночий інформаційно-реабілітаційний центр “Любомира” (м. Київ) (<http://www.lubomira.org/>).

15. Міжнародний гуманітарний центр “Розрада” – центр практичної психології (<http://www.rozrada.kiev.ua>).

Загалом веб-сторінки названих організацій структуровані за такими розділами: про організацію, партнерів, проекти та діяльність. Деякі сторінки є досить компактними (наприклад, Харківської міської громадської організації “Світ жінок”), а деякі – досить об’ємними, з різноплановою інформацією (наприклад, Харківського Центру Гендерних Досліджень). Важливим є також те, що більшість сторінок жіночих організацій функціонують у двомовному режимі (російською і англійською, чи українською і англійською мовами). Переважає, звісно ж, російськомовна інформація, що відображає загальну ситуацію в Україні. До недоліків цих веб-сторінок можна віднести несвоєчасність (а часом і повну відсутність) реакції на запитання користувачів, а також те, що на деяких з них інформація останній раз оновлювалася досить давно. Але загалом ці веб-сторінки справляють позитивне враження, у них гарний дизайн, зручна навігація і багато цікавої та змістовної інформації.

В українській частині Інтернету на порталі “Мета” є ще сайт Київського міжнародного жіночого клубу – організації, яка об’єднує та репрезентує інтереси жінок мистецтва (<http://www.imdesign.kiev.ua>). Зміст цього сайту створений українською та англійською мовами і вирізняється тим, що доповнений відеоматеріалами окремих мистецьких творів.

Змістовним і корисним є сайт Українського жіночого фонду, який представляє в Україні Мережеву жіночу програму Інституту відкритого суспільства – Нью-Йорк, є членом Міжнародної мережі жіночих фондів та Форуму грантодавців України (<http://www.uwf.kiev.ua>). Про свою місію представники фонду зазначають: “Ми прагнемо допомогти жінкам і жіночим організаціям відігравати активну роль у процесах розбудови гендерної демократії. Ми підтримуємо активну участь жінок і жіночих громадських організацій в розвитку справедливого суспільства, яке забезпечує реалізацію жіночих людських прав, підвищення їхньої ролі у суспільстві, просування жінок на всіх рівнях і в усіх сферах, та всляко сприяємо їм на цьому шляху”.

У сучасному політичному житті України з’явився новий феномен – політичні партії, сформовані за ознакою статі. На 2001 рік серед політичних об’єднань України було чотири жіночі партії: Всеукраїнська партія жіночих ініціатив (ВПЖІ), Жіноча народна партія (об’єднана), партія “Жінки України” (ПаЖУ), партія “Солідарність жінок України” (СолЖУ) [10]. У березні 2001 року у процесі передвиборних сподівань була створена ще одна партія – об’єднання “Жінки за майбутнє”.

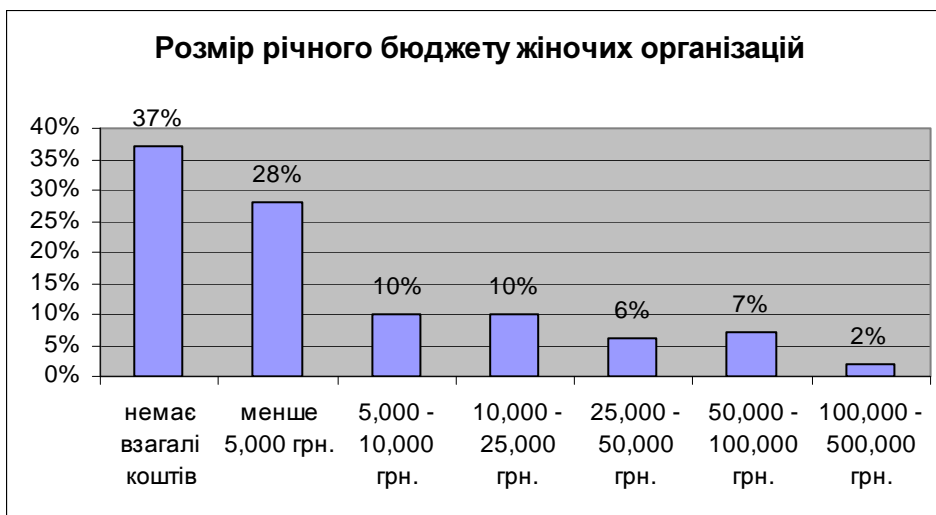
В Інтернеті вдалося знайти об’ємний і досить змістовний сайт лише однієї з цих партій – “Солідарність жінок України” (<http://www.solidarity.narod.ru/>). Хоча на порталі “Політична Україна” (<http://www.polit.com.ua>) вміщені відомості про об’єднання “Жінки за майбутнє” і навіть є посилання на його сайт в Інтернеті, але цей сайт не вдалося віднайти. Лише на порталі “Відкрита Україна” розміщено веб-сторінку із біографією Надії Голуб, голови Тернопільської обласної організації Всеукраїнського політичного об’єднання “Жінки за майбутнє”. Сайти інших українських жіночих партій в Інтернеті відсутні.

Також заслуговують на увагу сайти українських жінок-політиків. Лише дві жінки-політики – Юлія Тимошенко, колишня голова уряду, лідерка БЮТ (<http://ww2.tymoshenko.com.ua>) та Уповноважена Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова (<http://www.ombudsman.kiev.ua/>) мають власні веб-сайти.

Висновки. Отже, як ми бачимо, наші жіночі об’єднання вже почали процес самоорганізації незалежного інформаційного середовища на сторінках Інтернету. Але цих організацій ще не так багато. Можемо припустити, що великою мірою це зумовлено необхідністю затратити значні кошти на створення своїх сайтів, що за теперішньої економічної ситуації в Україні не всім під силу. За опитуванням жіночих організацій України, проведеним Центром інновацій та розвитку у 2000 році, 37 % опитаних організацій заявили, що не мають у своєму розпорядженні жодних коштів і лише 2 % жіночих організацій визнали, що розмір їхнього річного бюджету становить від 100 до 500 тис. грн. (докладніше у діаграмі 2) [11].

Також помітно, що найчастіше про себе інформацію надають організації науково-дослідницького характеру, які в силу своєї діяльності спрямовані на поширення відомостей про гендерні проблеми та жіночий рух, і для цього використовують різноманітні ресурси, зокрема й Інтернет.

Важливим аспектом присутності жіночих об’єднань в мережах Інтернету є формування аудиторії активних користувачів відповідних веб-ресурсів серед жінок.

Діаграма 2

За даними опитування 2003 року, проведеного в межах загальноукраїнського соціологічного моніторингу Інститутом соціології НАН України, кожен п'ятий у цій вибірці (охоплено 1800 осіб) користується комп'ютером. Частка користувачів серед чоловіків і серед жінок є майже однаковою: чоловіків – 21,7 %, жінок – 20,0 %. Зате серед користувачів Інтернету спостерігається значна статева диспропорція. За даними опитування, проведеного Інститутом соціології НАН України у 2003 році, серед опитаних чоловіків користувачів виявилось майже вдвічі більше (7,4 %), ніж серед жінок (4,3 %) [12].

На думку харківської дослідниці Вікторії Суковатої, необхідність опанування комп'ютера і впровадження електронних технологій у виробничий процес дотепер викликають страх і незадоволення значної частини жінок-працівниць в Україні. Це зумовлено технологічною відсталістю пострадянського простору, а також тим, що в українському суспільстві присутні патріархальні стереотипи, на зразок “жінкам – природу, чоловікам – комп'ютери”, і тому відсутні “культурні легітимації” жіночої “потреби” у комп'ютері [13]

Отже, ще одним завданням жіночих об'єднань має бути діяльність, спрямована на долучення жінок до Інтернету.

З появою нової комунікативної системи – Інтернету – з'явилася нова форма спілкування між людьми, яка може не тільки змінювати зміст спілкування, а й справляти значний вплив на учасників комунікаційного процесу.

Сподіватимемось, що невдовзі всі українські жіночі об'єднання матимуть бажання та змогу використовувати ті безмежні можливості, які надає Інтернет, як це вже сталося в багатьох західних країнах. Адже відображення громадського та політичного життя України у ЗМІ, зокрема в Інтернеті, позитивно впливає на розвиток демократії та громадянського суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Токвіль Алексіс де. *Про демократію в Америці: У 2 т.* / Пер. з франц. Г. Філіпчука та М. Москаленка; Передмова А. Жардена. – К.: Видавничий дім “Всесвіт”, 1999. – С. 419.
2. Крос К., Гакет Р. *Політична комунікація і висвітлення новин у демократичних суспільствах: Перспективи конкуренції* / Пер. з англ. Р. Ткачук. – К.: Основи, 2000. – С. 100–101.
3. Патнем Р. *Гра в кеглі наодинці: занепад соціального капіталу Америки* // Незалежний культурологічний часопис “І”. – № 21: Громадянське суспільство. – 2001. – С. 43.
4. Кін Дж. *Громадянське суспільство. Старі образи, нове бачення* / Пер. з англ. О. Гриценко; Літ. ред. О. Гриценко. – К.: К.І.С., 2000. – С. 171.
5. *Жіночі організації України: Довідник / Упоряд. О.І. Сидоренко.* – К.: Центр інновацій та розвитку, 2001.
6. Брайсон В. *Політична теорія фемінізму* / Пер. с англ. О. Липовской и Т. Липовской. – М.: Идея-Пресс, 2001.

7. Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: жінки в громадському житті України, 1884–1939. – К.: Либідь, 1995. – С. 19.
8. Суковата В. Інтернет у соціальних політиках і масовій свідомості: гендерний аналіз // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 1. – С. 89–102.
9. Жіночі студії в Україні: Жінка в історії та сьогодні: Монографія / За заг. ред. Л.О. Смоляр. – Одеса: Астропринт, 1999. – С. 182–210; С. 182–210.
10. Політичні партії в Україні: Інформ.-довід. вид. / Редкол.: М.М. Рябець (голова) та ін. – К.: Центральна виборча комісія, 2001.
11. Жіночі організації України: Довідник / Упоряд. О.І. Сидоренко. – К.: Центр інновацій та розвитку, 2001. – С. 50.
12. Рудницька Т. Інтернетизація як початковий етап входження України у світову спільноту, що глобалізується: позитиви й ризики // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 1. – С. 73–88.
13. Суковата В. Інтернет у соціальних політиках і масовій свідомості: гендерний аналіз // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 1. – С. 98–101.

Рудольф Мирський

ФАКТОРИ ТОЛЕРАНТНОСТІ У КОНТЕКСТІ ВИЗНАННЯ ПРАВЕДНОСТІ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

© Мирський Р., 2006.

Зроблено спробу означити методологічні підстави і труднощі визнання Яд-Вашемом праведності митрополита Андрея Шептицького. Доведено необхідність урахування масштабності і суперечливості фігури митрополита Андрея, складності його діяльності в умовах специфічного західноукраїнського регіону в період Голокосту і фашистської окупації. Показано істотну роль факторів толерантності в цьому контексті.

In the article by prof. R. Mirskiy “Tolerance factors in context of confession of just of Andrei Sheptytsky metropolitan” the attempt to designate methodological grounds and difficulties of confession of Yad-Vashem to just of Andrei Sheptytsky metropolitan does. The author proves to the necessity of consideration of scale and contradiction of metropolitan Andrei, complication of his activity in the conditions of the specific Western-ukrainian region in the period of Holocaust and fascist occupation, figure. Shows a substantial role of tolerance factors in this context.

Під час дослідження діяльності масштабних фігур епохи Голокосту, носіїв високої толерантності, особливо необхідні відповідні і сумірні з предметом дослідження рівні підходу і органічна включеність самого фактора толерантності в процес вивчення. Саме така неадекватність спостерігається в питанні визнання Яд-Вашемом праведності митрополита Андрея Шептицького. Це необхідно взяти до уваги під час викладання в навчальному процесі у ВНЗ такої важкої і важливої теми, як “Голокост в Україні”.

У 2005 році виповнилося 140 років з дня народження і 61 рік з дня смерті глави української Греко-католицької церкви, духовного лідера української нації митрополита Андрея Шептицького. В Яд-Вашемі питання про праведність митрополита Андрея Шептицького обговорювалося багато разів, проте позитивне вирішення цього питання до цього часу не було ухвалено.

Останнім часом суспільний інтерес до високоморальної діяльності митрополита виник знову: в ізраїльській пресі з’явилися статті про зусилля, що робилися Андреем Шептицьким для порятунку євреїв.

Колишній міністр закордонних справ Польщі професор Адам Ротфельд, врятований під час Другої світової війни в Студитському монастирі в Уніві під Львовом, 19 серпня 2005 р. провів церемонію відкриття меморіального знака на стіні цього монастиря, увічливши благородні діяння митрополита Андрея Шептицького і його брата, архімандрита Климентія. В своєму виступі Адам Ротфельд виразив глибоку віру в те, що духовна спадщина і толерантність митрополита Андрея Шептицького і його брата, архімандрита Климентія будуть служити орієнтиром і зразком для молодих поколінь українців.